

Coraz częstsze egzekucje w Iranie i Arabii Saudyjskiej

24 maja 2022

W 2021 roku odnotowano niepokojący wzrost liczby egzekucji oraz wydanych wyroków kary śmierci. Najokrutniejsze reżimy na świecie podniosły się po pandemii, a ich sądy nie były już ograniczone restrykcjami związanymi z Covid-19 – stwierdziła dziś Amnesty International w swoim dorocznym przeglądzie dotyczącym kary śmierci.

W 2021 roku odnotowano niepokojący wzrost liczby egzekucji oraz wydanych wyroków kary śmierci. Najokrutniejsze reżimy na świecie podniosły się po pandemii, a ich sądy nie były już ograniczone restrykcjami związanymi z Covid-19 – stwierdziła dziś Amnesty International w swoim dorocznym przeglądzie dotyczącym kary śmierci.

W ubiegłym roku w 18 krajach przeprowadzono co najmniej 579 egzekucji. Stanowi to 20% wzrost w stosunku do liczby egzekucji odnotowanych w roku 2020. Największy udział w tym wzroście miał Iran, który wykonał egzekucje na co najmniej 314 osobach (wzrost z co najmniej 246 w 2020 r.). Jest to najwyższa liczba egzekucji od 2017 roku. Po części był to wynik znacznego wzrostu liczby egzekucji wykonanych za przestępstwa związane z narkotykami, co rażąco narusza prawo międzynarodowe, które zabrania stosowania kary śmierci za przestępstwa inne niż umyślne zabójstwo. Ponadto, Arabia Saudyjska ponad dwukrotnie zwiększyła liczbę egzekucji. Tendencja ta utrzymała się również w 2022 roku, kiedy to w marcu jednego dnia stracono 81 osób. „Po czasowym spadku liczby egzekucji w 2020 roku, Iran i Arabia Saudyjska ponownie zwiększyły stosowanie kary śmierci. Bezwstydnie przy tym łamią zakazy ustanowione na mocy międzynarodowego prawa praw człowieka. Ta tendencja niestety w żaden sposób nie słabnie w pierwszych miesiącach bieżącego roku”, powiedziała Agnès

Callamard, Sekretarzynie Generalna Amnesty International.

W miarę jak znoszono ograniczenia Covid-19, które znacząco wydłużały czas trwania procesów sądowych, wydano co najmniej 2552 wyroków śmierci w 56 krajach. Stanowi to wzrost o blisko 40% w stosunku do 2020 r. Duży wzrost odnotowano w takich krajach jak Bangladesz (co najmniej 181 w 2021 r., w porównanie do 113 w 2020 r.), Indie (144 w 2021 r., w porównaniu do 77 w 2020 r.) i Pakistan (co najmniej 129 w 2021 r., w porównaniu do co najmniej 49 w 2020 r.). „Zamiast podążyć za trendem spadkowym, który przyniósł 2020 r., niektóre państwa bez żadnych oporów postanowiły powrócić do praktyki stosowania kary śmierci, ignorując skuteczne rozwiązania problemu przestępczości i okazując bezduszne lekceważenie prawu do życia, nawet w obliczu poważnych kryzysów w dziedzinie praw człowieka, które mają miejsce na całym świecie” – powiedziała Agnès Callamard.

Pomimo tych niepokojących trendów całkowita liczba odnotowanych egzekucji w 2021 r. stanowi drugą najniższą od 2010 r. Mniej egzekucji było jedynie w 2020 r.i

Podobnie jak w poprzednich latach, statystyki dotyczące wydanych wyroków kary śmierci i liczba egzekucji nie obejmują tysięcy osób, które zgodnie z ustaleniami Amnesty International zostały skazane na śmierć i stracone w Chinach. Nie obejmują również egzekucji, które prawdopodobnie miały miejsce w Korei Północnej i Wietnamie. Utajnienie działań władz, a także ograniczony dostęp do informacji w tych trzech krajach uniemożliwiły dokładny monitoring egzekucji. W przypadku kilku innych państw odnotowane sumy należy traktować jako minimalne. „Chiny, Korea Północna i Wietnam nadal ukrywają, że wykonują karę śmierci. Jednak to co ustaliliśmy, jest powodem do wielkiego niepokoju” – powiedziała Agnès Callamard.

Iran obligatoryjnie stosuje karę śmierci za posiadanie niektórych narkotyków. Liczba odnotowanych egzekucji za

przestępstwa związane z narkotykami wzrosła ponad pięciokrotnie, z 23 w 2020 r. do 132 w 2021 r. Zidentyfikowana liczba straconych kobiet również wzrosła, z 9 w 2020 r. do 14 w 2021 r. Władze irańskie rażąco naruszały również prawa dzieci, przeprowadzając egzekucję trzech osób, które w chwili popełnienia przestępstwa nie miały ukończonych 18 lat. Stoi to w jawnej sprzeczności ze zobowiązaniami wynikającymi z prawa międzynarodowego.

Oprócz wzrostu liczby egzekucji w Arabii Saudyjskiej (65 w 2021 r., w porównaniu do 27 w 2020 r.), znaczny wzrost w porównaniu z rokiem 2020 odnotowano także w Somalii (co najmniej 21 w 2021 r., w porównaniu z co najmniej 11 w 2020 r.), Sudanie Południowym (co najmniej 9 w 2021 r., w porównaniu z co najmniej 2 w 2020 r.), Jemenie (co najmniej 14 w 2021 r., w porównaniu z co najmniej 5 w 2020 r.). W 2021 r. egzekucje przeprowadzono również w Białorusi (co najmniej 1), w Japonii (3) i Zjednoczonych Emiratach Arabskich (co najmniej 1), mimo że państwa te nie wykonywały ich w 2020 r.

Znaczący wzrost liczby wydanych wyroków na karę śmierci odnotowano w Demokratycznej Republice Kongo (co najmniej 81 w 2021 r., w porównaniu do co najmniej 20 w 2020 r.), Egipcie (co najmniej 356 w 2021 r. w porównaniu do co najmniej 264 w 2020 r.), Iraku (co najmniej 91 w 2021 r. w porównaniu do co najmniej 27 w 2020 r.), Birmie (co najmniej 86 w 2021 r. w porównaniu do co najmniej 1 w 2020 r.), Wietnamie (co najmniej 119 w 2021 r. w porównaniu do co najmniej 54 w 2020 r.) oraz Jemenie (co najmniej 298 w 2021 r. w porównaniu do co najmniej 269 w 2020 r.).

W 2021 r. w wielu państwach kara śmierci była wykorzystywana jako narzędzie represji wobec mniejszości i protestujących, a rządy wykazywały całkowite lekceważenie zasad dotyczących stosowania kary śmierci ustanowionych na mocy prawa międzynarodowego.

W Mjanmie odnotowano niepokojący wzrost stosowania kary

śmierci podczas stanu wojennego. Jurysdykcję do rozpatrywania spraw cywilnych przekazano trybunałom wojskowym, które prowadziły postępowania w trybie uproszczonym, bez prawa do apelacji. Blisko 90 osób zostało arbitralnie skazanych na śmierć, a kilka nawet na podstawie wyroków zaocznych. To działanie jest postrzegane jako celowa kampania przeciwko protestującym i dziennikarzom.

Władze egipskie nadal stosowały tortury i masowe egzekucje, często na podstawie niesprawiedliwych procesów rozpatrywanych przez Nadzwyczajne Sądy Bezpieczeństwa Narodowego. W Iranie natomiast kary śmierci były nieproporcjonalnie często stosowane wobec członków mniejszości etnicznych, na podstawie zarzutów zawierających niejasne sformułowania, takie jak „wrogość wobec Boga”. Co najmniej 19% odnotowanych egzekucji (61) dotyczyło Beludżów, czyli członków mniejszości etnicznej którzy stanowią zaledwie około 5% ludności Iranu.

Wśród ofiar saudyjskiego wymiaru sprawiedliwości znalazł się Mustafa al-Darwish, młody Saudyjczyk z mniejszości szyickiej, który został oskarżony o udział w gwałtownych protestach antyrządowych. Został stracony 15 czerwca po rażąco niesprawiedliwym procesie, którego podstawę skazania stanowiło “przyznanie się do winy” wymuszone torturami.

Kroki w kierunku globalnej abolicji kary śmierci

Pomimo tych niepokojących przypadków w 2021 roku pojawiały się oznaki globalnego trendu zmierzającego w kierunku zniesienia kary śmierci. Był to drugi rok z rzędu, w którym liczba krajów stosujących karę śmierci była najniższa od czasu, gdy Amnesty International zaczęła prowadzić swoje badania.

W Sierra Leone ustawa znosząca karę śmierci za wszystkie przestępstwa została jednogłośnie uchwalona przez parlament w lipcu 2021 r., ale nie weszła jeszcze w życie. W grudniu Kazachstan uchwalił ustawę o całkowitym zniesieniu kary śmierci. Weszła ona w życie w styczniu 2022 r. Rząd Papui Nowej Gwinei rozpoczął krajowe konsultacje w sprawie kary

śmierci, w wyniku których w styczniu 2022 r. uchwalono ustawę o zniesieniu kary śmierci, która jednak nie weszła jeszcze w życie. Pod koniec roku rząd Malezji ogłosił, że w trzecim kwartale 2022 roku przedstawi plan reform dotyczących kary śmierci. Natomiast w Republice Środkowoafrykańskiej i Ghanie ustawodawcy rozpoczęli, nadal trwający, proces ustawodawczy zmierzający do zniesienia kary śmierci.

W USA Wirginia stała się 23 stanem, który zniósł karę śmierci i pierwszym stanem południowym, który tego dokonał. Ohio trzeci rok z rzędu przełożyło lub wstrzymało wszystkie zaplanowane egzekucje. W lipcu nowa administracja USA wprowadziła także tymczasowe moratorium na wykonywanie kary śmierci na szczeblu federalnym. W 2021 roku w USA wykonano najmniejszą liczbę egzekucji od 1988 roku.

Gambia, Kazachstan, Malezja, Federacja Rosyjska i Tadżykistan w dalszym ciągu wstrzymywały się od wykonywania egzekucji. „Bezustannie przyglądamy się państwom, które w dalszym ciągu stosują karę śmierci. Świat bez usankcjonowanego przez prawo zabijania nie jest jedynie wizją i jest w zasięgu ręki. Będziemy o niego walczyć. Będziemy nadal ujawniać arbitralny, dyskryminacyjny i okrutny charakter tej kary, dopóki ona nie zniknie. Najwyższy czas, aby ta najbardziej okrutna, nieludzka i poniżająca kara przeszła do historii” – powiedziała Agnès Callamard.

Na podstawie: [Amnesty.org](https://www.amnesty.org)

Źródło: [Amnesty.org.pl](https://www.amnesty.org.pl)